

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Czeglédy Magdolna ügyvéd (Harmincas Ügyvédi Iroda, **cím**) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, a Dr. Szabó Patrik Ügyvédi Iroda (**cím**, ügyintéző: dr. Szabó Patrik ügyvéd) által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű és II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen hagyatéki hitelezői igény iránt indított perében - amely perbe a dr. Volni Emese ügyvéd (cím) által képviselt felperesi beavatkozó (**felperesi beavatkozó címe**) a felperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Fővárosi Törvényszék 2016. március 22. napján meghozott 6.P.23.011/2014/45. számú ítélete ellen az I-II. rendű alperesek részéről 47., a 2016. szeptember 14. napján meghozott 6.P.23.011/2014/56. számú kiegészítő ítélete ellen az I-II. rendű alperesek részéről 57. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

i t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, a felperesi beavatkozónak fizetendő perköltséget 80.000 (Nyolcvanezer) forintra leszállítja, egyebekben az ítéletet helybenhagyja.

Egyetemlegesen kötelezi az alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg a felperesnek 381.000 (Háromszáznyolcvanegezer) forint másodfokú perköltséget, és térítsenek meg az államnak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására 1.091.500 (Egymillió-kilencvenegyezer-ötszáz) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 1991. június 4-én örökös-eltartóként „öröklési-életjáradéki” elnevezésű szerződést kötött **D.G.** és **D.G.-né** „örökhagyók-eltartottakkal”. A szerződésben az örökhagyók kinyilvánították, hogy az eszmei ?- ? részben tulajdonukat képező **b.-i R.** út 32. II/3. szám alatti lakásingatlanukat a felperesre, mint örökösre hagyják életjáradék fejében. A felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy az örökhagyóknak havi 5.000-5.000 forint életjáradékot fizet életük végéig. A szerződés szerint az „eltartó” az „örökösöknek” külön megállapodás alapján korábbi időpontban kölcsönt nyújtott, amennyiben az korábban visszafizetésre nem kerül, a kölcsönt a felperes jogosult a havi életjáradékba beszámítani. A szerződés aláírásától kezdődően az eltartó viseli az ingatlanra eső felújítási költséget és mindazt a terhet, amelyet a lakásra a későbbi jogszabályok esetlegesen előírnak. Az örökhagyók fizetik a közös költség hozzájárulást, valamint a lakásban felmerülő belső munkálatok költségeit.

A szerződéskötés napján kelt elismervényben **D.G.** és **D.G.-né** elismerték, hogy a felperestől átvettek 1.000.000 forint kamatmentes kölcsönt és feljogosították a felperest, hogy annak törlesztése fejében a részükre fizetendő havi 5-5 ezer forint életjáradékot a kölcsön teljes kiegyenlítéséig tartsa vissza.

D.G. 2009. február 22-én, **D.G.-né** 2009. február 25-én (továbbiakban: örökhagyók) elhunyt. Egyesített hagyatéki eljárásukban a felperes először olyan öröklési szerződést csatolt, amelynek első lapján sorszám és a tanúk aláírása nem szerepelt. Miután a közjegyző tájékoztatta őt az öröklési szerződéssel kapcsolatos alaki aggályokról, a felperes képviselője egy alakilag aggálytalannak látszó öröklési szerződést csatolt, amelynek első lapján lévő oldalszámozás a szerződés szövegétől eltérő írógéppel készült. Az öröklési szerződés alakiságával kapcsolatos aggályra tekintettel a törvényes örökösök nyilatkozata alapján a közjegyző az örökhagyók hagyatékát ideiglenes hatállyal, törvényes öröklés jogcímén, egymásközt egyenlő arányban az alpereseknek adta át.

A felperes elsődleges kereseti kérelmében az örökhagyókkal 1991. június 4-én kötött öröklési szerződés érvényességének megállapítását kérte. Másodlagos kérelme annak megállapítására irányult, hogy a szerződés megfelel az életjáradéki szerződés érvényességi kellékeinek. Mindezekre tekintettel az alpereseket annak tűrésére kérte kötelezni, hogy a szerződés tárgyát képező ingatlanra tulajdonjogát bejegyezzék. Az alperesek érdemi védekezésükben a kereset elutasítását kérték. Az elsőfokú bíróság a 2012. június 4. napján meghozott .../2012/25. számú ítéletével megállapította, hogy **D.G.** és **D.G.-né**, mint örökhagyók, valamint a felperes között 1991. június 4-én létrejött szerződés, mint öröklési szerződés érvényes, és kötelezte az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 1.500.000 forint perköltséget. Az ítélet ellen az alperesek terjesztettek elő fellebbezést. Ennek folytán a Fővárosi Ítéltábla a 2013. május 30. napján meghozott .../2012/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 1.143.000. forint együttes első- és másodfokú perköltséget, továbbá térítsen meg az államnak 1.360.000 forint fellebbezési illetéket.

A felperes felülvizsgálati kérelme folytán a Kúria a 2014. március 19. napján meghozott .../2013/6. számú részítéletével a Fővárosi Ítéltábla .../2012/3. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartotta és a felperes által hagyatéki hitelezői igény iránt előterjesztett kereseti kérelme körében az elsőfokú bíróságot az eljárás folytatására utasította. A részítélet indoklása szerint az ítéltábla döntése a felperes elsődleges és másodlagos kereseti kérelme elutasítása tárgyában helytálló. A felperes azonban megalapozottan hivatkozott arra, hogy harmadlagosan előterjesztett kereseti kérelme vonatkozásában az elsőfokú bíróság eltérő jogi álláspontja miatt nem döntött, ezért a másodfokú bíróság ennek tárgyában jogszabálysértően mellőzte az állásfoglalást. Mindezekre tekintettel a Kúria a másodfokú jogerős ítéletet az elsődleges és a másodlagos kereseti kérelem kapcsán tartotta fenn hatályában, míg a harmadlagos kérelem tárgyában az eljárást az elsőfokú bíróságnak kell folytatnia. Erre tekintettel, a részítélettel véglegesen elbírált kereseti kérelmeket illetően nem lehet a jogvitát a perköltségre

kiterjedően lezárni, ebben a kérdésben a folytatandó eljárás eredménye alapján a kereset egésze tárgyában meghozott, az eljárást véglegesen befejező határozatban kell döntenie az első- és másodfokú, valamint a felülvizsgálati eljárás költségeire is kiterjedően.

Az újabb eljárásban a felperes módosított keresetében az alpereseket egyetemlegesen 17.000.000 forint és annak 2009. február 25. napjától járó törvényes mértékű kamata megfizetésére kérte kötelezni azzal, hogy a hagyatéki tartozásért a Ptk. 679. § (1) bekezdése alapján kötelesek helytállni. A felperes álláspontja szerint az általa a szerződés alapján teljesített szolgáltatások ellenértéke, a hagyatéki eljárás során beszerzett értébecslés alapján a szerződés tárgyát képező ingatlan forgalmi értékével azonos. Az öröklési szerződést befektetési céllal kötötte, azért, hogy a jövőben gyermekei lakhatását a megszerzett ingatlanban biztosíthassa. Életjáradékként okirattal bizonyítottan 1.000.000 forintot megfizetett, ami a havonta fizetendő 10.000 forintra való tekintettel 1999 októberéig fedezte az életjáradékot. 1999 novemberétől az örökhagyók 2009. februárban bekövetkezett haláláig további járadékként 1.280.000 forintot fizetett meg. Az örökhagyókkal kötött megállapodás szerint, mivel a közös költségből a felújítási alap nem különíthető el, részükre a közös költség felét fizeti meg. Ezt a szerződéskötéstől kezdődően fizette, ami kb. 700.000 forint volt. A szerződés alapján az általa teljesített összes kifizetés valorizált értéke meghaladja az ingatlan 17.000.000 forintos értékét, ezért hagyatéki hitelezőként az ingatlan értékének megtérítésére tart igényt. A felperesi beavatkozó - az öröklési szerződést készítő ügyvéd - a kereset teljesítését kérte. Hivatkozása szerint a felperes és az örökhagyók szándéka a tulajdonjog átruházására irányult, az örökhagyók tulajdonjoga halálukig történő fenntartásával. A felperesi kifizetések valorizált összértéke az időközi árváltozásokra tekintettel megegyezik az ingatlan hagyatéki megnyíltakor fennálló forgalmi értékével, ami 17.000.000 forint, ezért az alperesek annak megtérítésére kötelesek. Hivatkozott arra is, hogy az alperesek a hagyatéki eljárás során a felperesi követelések egy részére tartozáselismerő nyilatkozatot tettek, ami nem vonható vissza és nem megtámadható, az az alpereseket köti.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Hangsúlyozták, hogy a hagyatéki eljárásban tett elismerő nyilatkozatuk feltételes volt, a felperes által bejelentett hagyatéki hitelezői igényt arra az esetre ismerték el, ha kifizetéseit bizonylatokkal igazolja, melynek azonban nem tett eleget. Vitatták, hogy a felperes egy összegben 1.000.000 forintot adott át az örökhagyóknak, mellyel kapcsolatban hangsúlyozták, hogy a felperes az általa állított kölcsönre vonatkozó szerződést nem csatolt és az örökhagyóknak nem is volt szükségük kölcsönre. Kérték, hogy a bíróság vizsgálja az öröklési szerződés tartalmát a tekintetben is, hogy az a kölcsönszerződés bűjtött fedezete volt-e. Vitatták az alperesek azt is, hogy a felperes a havi 10.000 forint életjáradék-fizetési kötelezettségének eleget tett, álláspontjuk szerint a szolgáltatások valorizált értéken való megtérítésére vonatkozó igény nem elfogadható.

Az alperesek elsődlegesen beszámítási kifogást, másodlagosan viszontkeresetet terjesztettek elő, mellyel a felperest az örökhagyók lakásából elszállított ingóságok értékeként 3.500.000 forint megfizetésére kérték kötelezni. Módosított viszontkeresetükben igényüket

ezzel összefüggésben 2.832.000 forint tőke és annak 2009. február 26. napjától járó törvényes mértékű kamatára leszállították.

A felperes a beszámítási kifogás, illetve viszontkereset elutasítását kérte, tagadta, hogy az örökhagyók lakásából ingóságokat szállított el. Előadta, hogy az örökhagyók lakásához kulccsal nem rendelkezett, azt csak a későbbiekben kapta meg **F.P.-né**től, ezt követően, amikor a lakást megtekintette, az ugyanolyan állapotban volt, mint amikor azt az alperesek birtokba vették, és abban a hagyatéki leltárban felvett ingóságok voltak megtalálhatók.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 10.811.877 forintot és ennek 2009. február 26-tól 2013. június 30. napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon, 2013. július 1. napjától a kifizetésig, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet, továbbá a viszontkeresetet elutasította. Kötelezte az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 1.455.810 forint perköltséget. A le nem rótt illeték tekintetében akként rendelkezett, hogy a felperes 489.600 forint fellebbezési és 612.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket, míg az alperesek egyetemlegesen 210.000 forint viszontkereseti 870.400 forint fellebbezési és 1.088.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket kötelesek az államnak megtéríteni.

Az ítélet indokolása szerint a kereset részben alapos, míg a viszontkereset megalapozatlan.

A Ptk. 677. § (1) bekezdés c) pontja szerint a hagyatéki tartozások körébe tartoznak egyebek mellett az örökhagyó tartozásai, melyekért a 679. § (1) bekezdése értelmében az örökös a hagyatéktárgyaival és annak hasznaival felel. Amennyiben a követelés érvényesítésekor a hagyatéktárgyai vagy hasznai nincsenek az örökös birtokában, annyiban az örökség erejéig egyéb vagyonával is felel. Az alperesek védekezésére tekintettel a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az öröklési szerződés megkötésétől kezdődően az örökhagyók haláláig a szerződés alapján milyen kifizetéseket teljesített. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy a felperes 1991-ben közelebbről meg nem határozható időpontban, de az öröklési-életjáradéki szerződés megkötését megelőzően legkésőbb 1991. június 3. napjáig 1.000.000 forintot adott át az örökhagyóknak, amely összeget az örökhagyók felhatalmazása alapján jogosult volt az őt terhelő életjáradék-fizetési kötelezettségébe beszámítani. A pénz átadását az arra vonatkozó átvételi elismervény, továbbá **D.-né dr. V.J. és S.A.-né** tanúk vallomása bizonyította. Az átadott 1.000.000 forint 1991. júniustól 100 hónapig, 1999 októberéig fedezte az életjáradékot.

Tekintettel arra, hogy sem az ideiglenes, sem a teljes hatályú hagyatékátadó végzésnek anyagi jogereje nincs, a bíróság osztotta az alperesek azon álláspontját, hogy az alperesek vitatásával szemben a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy milyen összegű életjáradékot, illetve felújítási költséget fizetett meg az 1.000.000 forinton felül az örökhagyók részére. A perben a felperes sikerrel bizonyította azt az állítását, hogy az 1.000.000 forinton felül az életjáradéki szerződés 3.

pontjában vállalt fizetési kötelezettségének a beszámítás lejártát követően is eleget tett. Ezt ugyan átvételi elismervénnyel alátámasztani nem tudta, amit megfelelően magyaráz az örökhagyókkal ápolt jó kapcsolata, bizalmi viszonya. Erre vonatkozó tényállítását a perben kihallgatott **D.-né dr. V.J., S.A.-né, F.P.-né és T.J.E.** tanúk vallomása alátámasztotta, akik megerősítették, hogy az örökhagyók minden hónapban megkapták a szerződés szerint nekik járó életjáradékot, és arra soha nem panaszkodtak, hogy a felperes szerződéses kötelezettségét nem teljesíti.

A perbeli adatok szerint a lakást terhelő közös költséget az örökhagyók **D.G.-né** bankszámlájáról átutalással fizették, ami azonban a felperes ehhez való hozzájárulását nem teszi kétségesse. A felperes állítása szerint a közös költség felét közvetlenül készpénzben fizette meg az örökhagyóknak. Ennek fizetésére a felperes és az örökhagyók közötti megállapodást és annak felperesi teljesítését **S.A.-né** vallomása megerősítette. A kifejtettek alapján a felperes bizonyította, hogy az 1.000.000 forint kifizetése mellett 1999 novemberétől 2009 februárjáig az eltelt 112 hónap alatt 1.120.000 forint életjáradékot fizetett ki az örökhagyóknak. Emellett 1999. januártól bizonyított részéről a közös költség felének kifizetése is, ami a közös képviselő által szolgáltatott kimutatás alapján 1999. januártól 2003 augusztusáig 113.400 forint, 2003 szeptemberétől 2009 februárjáig 215.460 forint volt, ami összesen 328.860 forint. 1999. januárt megelőző időszakra kifizetéseit a felperes nem vezette le tételesen és nem bizonyította.

Az öröklési-életjáradéki szerződés érvénytelenségére tekintettel a Ptk. 237. §-ban írtak szem előtt tartásával kellett a bíróságnak rendeznie a felek közötti jogvitát és ennek megfelelően kellett rendelkezni az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás visszatérítéséről. A felperes kétséget kizáróan bizonyította, hogy az örökhagyók részére örökségi juttatás ígérete ellenében 18 éven keresztül nyújtott szolgáltatásokat, amelyek lényegében egységes egésznek alkotnak, azok visszatérítésének igénye az örökhagyók halálával vált esedékessé, ezért az ellenszolgáltatás nélkül maradt felperesi szolgáltatások elszámolásánál a bíróság az örökhagyók halála időpontjában, 2009. februárban fennálló értékviszonyokból indult ki és ezen időpontban fennálló árszinten számolta el. Az 1991. júniustól eltelt hosszú idő alatt az értékviszonyok jelentősen változtak, ezért az elsőfokú bíróság álláspontja szerint méltányos érdekeire tekintettel az időközben bekövetkező értékarány eltolódások, a felperesi kifizetések valorizációs értéken való visszatérítését indokolják, amely után kamat azonban a hagyaték megnyíltától követelhető. A felperes csatolta a Központi Statisztikai Hivatal által a fogyasztói árindex változásáról közzétett adatokat. Ezek alapján a legkésőbb 1991. június 3. napjáig kifizetett 1.000.000 forint fogyasztói árindexszel növelt összege 2009. februárban 8.882.594 forintnak felel meg. A felperes által 1999. novemberétől 2009 februárjáig eltelt összesen 112 hónap alatt kifizetett 1.120.000 forint járadék adott időszakra vetített inflációs rátával növelt értéke, a hagyaték megnyíltakor 1.517.967 forint, míg az ugyanezen időszakban teljesített 328.860 forint közös költség hozzájárulás inflációs értéke 411.316 forint. Mindezek együttes értéke a hagyaték megnyíltakor 10.811.877 forint, melynek erejéig a kereset alapos, ami után az alperesek a hagyaték megnyíltától 2009. február 26. napjától kötelesek a késedelmi kamat megfizetésére.

A Ptk. 679. § (1) bekezdése az örökösök hagyatéki tartozásokért való felelősségére sorrendet állapít meg. Ugyanakkor a hivatkozott jogszabályi rendelkezés arra nem teremt jogi lehetőséget, hogy a bíróság ítéletében rendelkezzen afelől, hogy melyik konkrét hagyatéki vagyontárgy szolgáljon a pénz fizetésére irányuló hagyatéki hitelezői igény kielégítésének alapjául. Emellett az elsőfokú bíróság utalt arra is, hogy az eljárás során az alperesek átruházták az öröklési-életjáradéki szerződéssel érintett ingatlan tulajdonjogát. Mindezekre tekintettel az alpereseket a rendelkező részben foglaltak szerint marasztalta, míg a keresetet ezt meghaladóan elutasította.

A felperes beszámítási kifogással, illetve viszontkeresettel kapcsolatos védekezésére figyelemmel az alpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy az általuk megjelölt ingóságokat a felperes szállította el az örökhagyók lakásából, ezért azok értéke megtérítésére ő köteles. Ezzel kapcsolatos tényállításukat az alperesek hitelt érdemlően nem bizonyították, ezért viszontkeresetüket az elsőfokú bíróság elutasította.

A pertárgyérték a kereset tekintetében 17.000.000 forint, a viszontkereset vonatkozásában 3.500.000 forint volt. Ehhez képest a felperes a kereset tekintetében 64%-ban, a viszontkereset vonatkozásában 100%-ban pernyertes. Ennek alapulvételével rendelkezett az elsőfokú bíróság az általa részletezett számítások alapján a perben felmerült eljárási illetékek és az egyes eljárásokban felmerült perköltségek viseléséről.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperesek terjesztettek elő fellebbezést, melyben kérték, hogy az ítéletábrá az elsőfokú ítéletet megváltoztatva a keresetet utasítsa el, viszontkeresetüknek adjon helyt és a felperest kötelezze a perköltség megfizetésére. Hangsúlyozták azt az elsőfokú eljárásban már többször kifejtett álláspontjukat, hogy a hagyatéki eljárásban a felperes által bejelentett hitelezői igényt csak akkor ismerik el, ha kifizetéseit bizonylatokkal, vagy okiratokkal igazolja. Erre tekintettel a perben többször kérték, hogy a felperes az általa állított szerződésszerű teljesítéseit az 1.000.000 forint kölcsönrel együtt hitelt érdemlően igazolja, ami egy aláíratlan, kifakult árva naptárlapot, mint „kísérletet” kivéve, érdemben nem történt meg. A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy az alakilag érvénytelennek nyilvánított szerződés tartalmilag valós, melynek valóságát megdönti, hogy a szerződő felek között ugyanazon a napon kölcsönviszony is létrejött, amelyről a szerződés 3. pontja azt írja, hogy: „az eltartó az örökösöknek külön megállapodás szerint korábbi időpontban kölcsönt nyújtott.” Az eltartó és az örökös ugyanaz a személy, a felperes, aki magának nem nyújthatott kölcsönt. A kölcsön korábbi időpontjának ellentmond az a csatolt elismervény megnevezésű okirat, mely szerint az örökhagyók 1.000.000 forint kölcsönt vettek át ugyanazon a napon, amelyen a végintézkedést tartalmazó okirat kelt. Ezzel összefüggésben a felperes ellentmondásba keveredett, mert az alapügyben előterjesztett keresetlevele első oldalán azt állította, hogy az 1.000.000 forintos kölcsönt 1991. márciusban adta át az örökhagyóknak, holott az általa csatolt okirat tanúsága szerint erre 1991. június 4. napján került sor. Az örökhagyók lakásukat az 1991. március 20. napján kelt szerződéssel vásárolták meg, annak vételárát azonban már azt megelőzően két részletben, 1991. március 12-én és március

18-án postai feladással kifizették. Mindezekből következően az örökhatyókna a vételár teljesítéséhez szükséges összeg saját forrásukból rendelkezésükre állt, amellyel megdólt a felperesnek az az előadása, hogy az örökhatyók a kölcsönből fizették ki az ingatlanuk vételárát. Az örökhatyókna halálukkor 1.900.000 forint megtakarításuk volt, melyből következően sem tartásra, sem járadékra ténylegesen nem szorultak és a kihallgatott tanúk is szemmel látható jóllétükről számoltak be.

A felperes hitelezői igényének megismételt eljárásban történő elbírálására tekintettel az alperesek álláspontja szerint elkerülhetetlen annak érdemi vizsgálata, hogy a perbeli öröklési szerződés valójában nem a kölcsönszerződés bújtatott fedezetét nyújtotta-e. Ezért az alperesek ismételten indítványozták, hogy a bíróság kötelezze a felperest tényleges teljesítésének bizonyítására, ami azonban nem történt meg. Az alperesek a kölcsön jogcímén állítólag átadott 1.000.000 forint és kamatai megtérítésére irányuló igényt soha nem ismerték el, míg a járadék vonatkozásában előterjesztett 1.508.625 forint, valamint a 411.316 forintos közös költség követelést azok fizetésének hitelt érdemlő bizonyítása esetére ismerték el, ezért ez alapján legfeljebb ezen összegek erejéig lettek volna marasztalhatók. Ezt azonban az elsőfokú bíróság az inflációs rátával még tovább hatványozta az alperesek által vitatott és nem bizonyított, a beavatkozói táblázat szerinti fogyasztói kosár árindexével, ami jogszabállyal alá nem támasztott számítási mód, és erre még további késedelmi kamatokat is megítélt 2009. február 26. napjától.

Az alperesek álláspontja szerint, viszontkeresetük elutasítása nem indokolt, mert a házban lakó tanúk számot adtak arról, hogy az örökhatyók ingatlanából - ahová kulccsal csak a felperes rendelkezett - már közvetlenül haláluk után rengeteg ingóság került elszállításra, így azokat csak a felperes vehette magához.

Az elsőfokú bíróság a 2016. szeptember 14. napján meghozott 6.P.23.011/2014/56. számú kiegészítő ítéletével a 45. sorszám alatti ítéletét kiegészítve egyetemlegesen kötelezte az alpereseket, hogy 15 napon belül fizessen meg a beavatkozónak 300.000 forint perköltséget. Ennek indokolása szerint a beavatkozó a Pp. 225. § (1) bekezdése alapján kérte, hogy a bíróság kiegészítő ítéletben rendelkezzen a beavatkozót illető perköltségről. A Pp. 83. § (1) bekezdése szerint a beavatkozó által támogatott fél pernyertessége esetén az ellenfelet a beavatkozó költségének megfizetésére kötelezni kell, melyről a bíróság ítéletében nem rendelkezett, ezért az elsőfokú bíróság helyt adva a beavatkozó kérelmének, ítéletét a Pp. 225. § (4) bekezdése alapján kiegészítette. A beavatkozó költsége az őt képviselő ügyvéd munkadíja, melynek összegét az elsőfokú bíróság mérlegeléssel a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (1) és (6) bekezdései alapján, az elvégzett ügyvédi munkával arányos összegben állapította meg.

A kiegészítő ítélet ellen az alperesek terjesztettek elő fellebbezést, melyben annak megváltoztatását, a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérték. A másodfokú eljárásban a beavatkozó részére megítélt perköltséget 80.000 forintra kérték leszállítani. Előadták, hogy a beavatkozó jogi képviselője egyetlen tárgyaláson sem jelent meg, az eljárás során négy, egyenként 1-1 oldalas beadványt küldött a bíróságnak, ezért a részére megállapított 300.000 forint

perköltség erősen eltúlzott. Amennyiben az ítélet tábla nem változtatná meg az elsőfokú bíróság döntését, akkor is indokolt a beavatkozó részére megállapított perköltség nagy mértékben való csökkentése.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperesek másodfokú perköltségben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint az alperesek azon hivatkozásának, hogy valójában az öröklési szerződés az 1.000.000 forintos kölcsönügylet fedezetét nyújtotta, semmilyen alapja nincs. A lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján egyértelműen megállapítható, hogy az eredetileg kölcsönnek minősített 1.000.000 forint összeget az öröklési szerződés 3. pontja alapján a felperes jogosult volt a havi életjáradékba beszámítani, ami meg is történt, annak ellenére, hogy az öröklési szerződés formai okok miatt érvénytelen, az olyan magánokirat, amit az abban foglaltak tekintetében bizonyítékként kell értékelni. Nem csak a szerződés rögzíti az 1.000.000 forint beszámítását a járadékba, erre nézve több kihallgatott tanú is nyilatkozott, akiknek szavahihetőségével kapcsolatban kétség nem merülhet fel. Egyértelmű, hogy az 1.000.000 forint kölcsön a már megbeszélte majdan kötendő öröklési-életjáradéki szerződés megkötésére vonatkozó elkötelezettség érdekében jött létre előteljesítésként, majd a beszámítás szándékával. Az alperesek ugyan állítják, hogy a felperes kifizetést nem teljesített, ennek alátámasztására azonban bizonyítékot nem szolgáltatott. Az okirati bizonyítékok és a tanúvallomások egyértelműen a felperesi tényállítást támasztják alá a tekintetben, hogy a maga részéről a szerződést maradéktalanul teljesítette. Közel 20 évig állt fenn az örökhagyókkal a szerződéses kapcsolatuk, ezért ha nem teljesített volna a felperes, úgy az örökhagyók nyilvánvalóan lépéseket tettek volna a szerződés felbontása érdekében. Az alperesek alaptalanul támadják az elsőfokú bíróság mérlegelését, mert indokolásában kifejtette, hogy miért és miként értékelte a bizonyítékokat a tényállás megállapításánál.

Az elsőfokú bíróság a marasztalási összeg megállapításánál helytállóan vette figyelembe az eltelt évek során bekövetkezett inflációt. A felperes az eljárás során beadványaiban megindokolta és a Legfelsőbb Bíróság eseti döntéseivel is alátámasztotta, hogy közel 20 év eltelté után az általa kifizetett összegeket hogyan kell javára elszámolni. Az álláspontja szerint, teljesítéseit befektetésnek kell tekinteni, mert a kifizetéskor ez volt a cél. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság csak az általa kifizetett összegek valorizált értékét ítélte meg részére, holott közismert, hogy az ingatlanok értéke ennél lényegesen nagyobb mértékben növekedett a szerződéskötés időpontjához képest, ezért az elsőfokú bíróság által alkalmazott számítás az alperesek részére méltányos, akik egyre növekvő értékű ingatlant örökölték.

Az alperesek a viszontkeresetüket elutasító rendelkezést is sérelmezték, annak ellenére, hogy ezzel kapcsolatos állításukat nem tudták bizonyítani. A perben felmerült bizonyítékok éppen azt támasztották alá, hogy az örökhagyók lakásából az ingóságok az ő tudtukkal kerültek ki. Erre nézve **F.P.-né** nyilatkozott, aki elmondta, hogy bizonyos bútordarabokat a lakásból ő szállított el. Az alperesek viszontkeresetében írt állításaik, követeléseik, minden alapot nélkülöznek és durván sértőek a felperesre nézve.

A beavatkozó fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel utalt arra, miszerint a perben adat merült fel arra, hogy mielőtt a felperessel szerződést kötöttek, az örökhagyók más személyekkel is tárgyaltak és hasonló konstrukcióban egyösszegű fizetéshez kötötték a szerződés megkötését. Előadta továbbá, hogy mivel már ügyvédi tevékenységet nem folytat, szüksége volt arra, hogy saját ügyét valakivel megbeszélje, ezért hatalmazott meg jogi képviselőt. Nem ragaszkodott ahhoz, hogy képviselője a tárgyalásokon jelen legyen, de a beadványok és a pervitel vonatkozásában konzultáltak, ezért álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által amúgy is csökkentett összegben megállapított beavatkozási ügyvédi munkadíj nem tekinthető eltúlzottnak.

Tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság kiegészített ítélete ellen kizárólag az alperesek terjesztettek elő fellebbezést, a felperes keresete részbeni elutasítását nem sérelmezte, az ítéletábla az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érintette, és az ítéletet a Pp. 253. § (3) bekezdése szerint a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül.

A fellebbezés részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a bizonyítékok megfelelő értékelésével állapította meg, a kereset, valamint a viszontkereset tárgyában hozott érdemi döntése és annak indokolása is megalapozott.

A jogerős részítélet szerint az örökhagyók és a felperes között 1991. június 4-én létrejött öröklési szerződés érvénytelen, melyre tekintettel az újabb eljárásban az elsőfokú bíróságnak az érvénytelenség jogkövetkezményeként a felperesnek visszajáró, ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatásai megtérítéséről kellett rendelkeznie a Ptk. 237. §-a szerint.

Alaptalan az az alperesi fellebbezési érvelés, hogy az öröklési szerződés valóságát a kölcsönügylet megdönti, ugyanis az öröklési és a kölcsönszerződés különböző, egymást nem kizáró jogügyletek. Aláírásukkal az örökhagyók tanúsították, hogy az öröklési szerződésben foglaltak minden tekintetben megfelelnek akaratuknak. A szerződés 3. pontja a felperes járadékfizetési kötelezettségének rögzítése mellett egy korábban létrejött kölcsönszerződésre utal, mely szerint az „eltartó” felperes az „örökösöknek” nyújtott kölcsönt és amennyiben az visszafizetésre nem kerül, a kölcsönt az életjáradékba jogosult beszámítani. Beszámításnak a felek egymással szembeni kölcsönös követelése esetén van helye, melyből okszerűen következik, hogy az öröklési szerződés 3. pontjában nyilvánvaló elírás az, hogy a felperes az „örökösöknek” nyújtott kölcsönt. E rendelkezés tartalmából kitűnően, a felperes helyesen az „örökhagyóknak” adott kölcsönt. Az alperesi érveléssel szemben, a felperes az örökhagyók részéről az 1.000.000 forint kölcsön átvételét az örökhagyók által aláírt, a Pp. 196. § (1) bekezdésének megfelelő, teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősülő öröklési szerződéssel és a kölcsönre vonatkozó külön elismervénnyel igazolta. Az átvételi elismervény tartalmából kitűnően a felperes a kölcsön kiegyenlítéséig, annak törlesztéseként volt jogosult az öröklési szerződés szerint az örökhagyóknak fizetendő járadékot beszámítani. Az ily módon való beszámítással a kölcsön a

szerződéskötéstől 1999. októberig fedezte a felperes által a szerződés szerint fizetendő életjáradékot. Tekintettel arra, hogy a felperes hitelt érdemlően bizonyította az örökhagyók részéről az 1.000.000 forint átvételét, a kereset elbírálása szempontjából közömbös, hogy az adott pénzösszeg ténylegesen mikor került az örökhagyók részére átadásra, arra rászorultak-e és azt mire fordították. Az öröklési szerződés 3. pontja a felperes állítását támasztja alá, melyből kitűnően a kölcsönt az öröklési szerződés megkötése előtt, „korábban” nyújtotta.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelő értékelésével és mérlegelésével megalapozottan állapította meg a felperes 1999. október utáni teljesítéseit. **D.-né dr. V.J.** tanú vallomása szerint, neki az örökhagyók mindig beszámoltak arról, hogy a felperes járt náluk és megfizette az aktuális összeget, 2-3 alkalommal ő is jelen volt amikor jött a felperes és átadta a pénzt. Megállapodásuk alapján az életjáradék mellett a felperes fizette a közös költség felét is. **F.P.-né** napi kapcsolatban állt az örökhagyókkal, vallomása szerint a felperessel szemben kifogásuk nem volt, nem panaszkodtak arra, hogy fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, ha ezzel problémájuk lett volna vele, azt biztosan elmondták volna neki, mert minden gondjukról, problémájukról beszámoltak neki és a tanú is tudott róla, hogy a felperes fizeti a közös költséget. Mindezekre tekintettel, bár a szerződő felek a pénzátadásokról elismervényt nem készítettek, a tanúk vallomása bizonyítja, hogy a felperes szerződéses kötelezettségének mindvégig eleget tett.

Az öröklési szerződés érvénytelensége miatt a felperes nem szerezhette meg az ellenszolgáltatást, a szerződés tárgyát képező ingatlan tulajdonjogát, ezért jogszerűen követeli az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatásai ellenértékének megtérítését. Alapítván a kifogásoltak az alperesek a felperes pénzbeni kifizetéseinek valorizálását. A Legfelsőbb Bíróságnak az érvénytelenség jogkövetkezményeiről szóló 1/2010. (VI.28.) PK véleménye (továbbiakban: PK vélemény) szerint, az érvénytelenség jogkövetkezményei levonásánál a bíróságnak gondoskodnia kell az eredetileg egyenértékű szolgáltatások értékegyensúlyának a fenntartásáról és meg kell akadályozni bármelyik fél jogalap nélküli gazdagodását. A jogviszony rendezése során tehát arra kell törekednie, hogy a már teljesített szolgáltatással egyenértékű ellenszolgáltatást rendeljen el. Az öröklési szerződés megkötésétől az örökhagyók haláláig több mint tizenhét év telt el, mely alatt az értékviszonyokban igen jelentős változások következtek be, az infláció következtében a pénz értéke nagymértékben csökkent. Erre tekintettel helytálló az elsőfokú bíróságnak az az álláspontja, hogy a jelentős értékváltozások a felperes részére teljesítéseinek az ellenszolgáltatás esedékessége, az örökhagyók halálakor fennálló értéken való visszatérítését indokolják. A Központi Statisztikai Hivatal által évente közzétett, hivatalos fogyasztói árindex az árak átlagos változását, az infláció mértékét mutatja, melyekre alapítva az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a felperes teljesítéseinek valorizált, az örökhagyók halálakor fennálló értékét. A PK véleményből kitűnően, a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményei alkalmazásánál a kamat a visszajáró pénzszolgáltatás „használati díja”, melynek dogmatikai alapja nem a késedelem, hanem a jogalap nélküli gazdagodás. Erre tekintettel, mivel az elsőfokú bíróság a felperesi szolgáltatások értékét az örökhagyók halála

idejére állapította meg, az ezt követő időszakra helyesen kötelezte az alpereseket annak kamata megfizetésére. Mivel az alperesek az örökhagyók hagyatékába tartozó ingatlant elidegenítették és arra a vevő tulajdonjoga bejegyzésre is került, csupán utal az ítélet tábla arra, miszerint téves az elsőfokú bíróság indokolása a tekintetben, hogy a Ptk. 679. § (1) bekezdésének rendelkezése nem teremt jogi lehetőséget arra, miszerint a bíróság ítéletében rendelkezzen afelől, hogy melyik konkrét hagyatéki vagyontárgy szolgáljon a hagyatéki hitelezői igény kielégítésének alapjául. Az örökös hagyatéki tartozásért való felelőssége korlátozott, a Ptk. 679. § (1) bekezdése szerint a hagyatéki tartozásért a hagyatéka tárgyaival és annak hasznaival felel (cum viribus felelősség), az örökség erejéig egyéb vagyonával akkor felel, ha a követelés érvényesítésekor a hagyatéka tárgyai és hasznai nincsenek a birtokában. Az örökös korlátozott felelősségére figyelemmel, cum viribus felelősség fennállása esetén a hagyatéki hitelező követelése végrehajtás útján a hagyatéki vagyontárgyakból és azok hasznaiból elégíthető ki. Erre tekintettel a PK 192. számú állásfoglalás szerint, a hagyatéka tárgyaival és annak hasznaival való felelősség esetén a marasztaló ítélet rendelkező részében meg kell jelölni azokat a vagyontárgyakat, amelyekből a hitelező végrehajtás útján kielégítést kereshet. A perbeli esetben e kötelezettség az elsőfokú ítélet meghozatalakor már nem állt fenn, mert az alperesek az eljárás során eladták az ingatlant, melynek terhére a felperes követelését érvényesíteni kívánta.

Tekintettel arra, hogy az alperesek bizonyítási kötelezettségüknek nem tettek eleget, az elsőfokú bíróság a vizontkeresetet megalapozottan utasította el. Különös figyelemmel **F.P.-né** vallomására, nyilvánvalóan alaptalan az alpereseknek az a hivatkozása, hogy az örökhagyók lakásához kulccsal csak a felperes rendelkezett, és részükről csupán alaptalan feltételezés, hogy a lakásból az ingóságokat csak ő vehette magához. **F.P.-né** vallomásából kitűnően, mivel az örökhagyók többször kinyilvánították, hogy ingóságaikat rá hagyják, az örökhagyók halálát követően ő vitt el ingóságot a lakásból, továbbá az I. rendű alperessel egyeztetve, a használhatatlan dolgokat a kukába dobta, illetve a lomtalanításakor kitette.

Alapos a fellebbezés a beavatkozónak megítélt perköltség tekintetében, ami nem áll arányban a képviselője által kifejtett tevékenységgel, ezért eltúlzott. A per adatai szerint a beavatkozó meghatalmazott képviselője egyetlen tárgyaláson sem vett részt és az eljárás során csupán két beadványt, egy válasziratot (28. sorszám) és egy ideiglenes intézkedés iránti kérelmet terjesztett elő (24. sorszám), az utóbbi alaptalannak minősült, mert azt az elsőfokú bíróság jogerősen elutasította. Mindezekre tekintettel, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján a beavatkozónak megítélt ügyvédi munkadíj jelentős mérséklése indokolt.

A kifejtettek alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint részben megváltoztatta és a felperesi beavatkozónak fizetendő perköltséget 80.000 forintra leszállította, az ítélet egyéb helytálló rendelkezéseit helybenhagyta. Az alperesek a másodfokú eljárásban pervesztesek, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte őket a felperes részére a másodfokú perköltség, a képviseletével felmerült, a fellebbezési érték alapján a

32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése szerinti ügyvédi munkadíj és az azt terhelő áfa megfizetésére. A 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint kötelezte továbbá az alpereseket az illetékfeljegyzési joguk folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére.

Budapest, 2017. március 23.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.

a tanács elnöke

dr. Hegedűs Mária s.k.

előadó bíró

Vargáné dr. Gerényi Mónika s.k.

bíró

A kiadmány hitelül: Szirmai Nikoletta bírósági ügyintéző